

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/9/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8822202690
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8822202690.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Q. V., K.. X.X.XXXX, bytom u otca a W. V.R., K.. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpené v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny B. K. I., pochádzajúce z matky W. S., K.. XX.X.XXXX, O. O. XXXX/X, B. K. I., a z otca Q. V., K.. XX.X.XXXX, O. J.K. XXX/XX, B. K. I., za účasti Okresnej prokuratúry B. K. I., v konaní o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/225/2022-84 zo dňa 10.10.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II., III. a IV.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka maloletých sa návrhom domáhala zveriť maloleté deti do osobnej starostlivosti otca, v dôsledku neúspešných pokusov o zvýšenie výživného na maloleté deti. Matka svoj návrh na začatie konania zobrala pred začatím pojednávania späť. Otec so späťvzatím návrhu matky nesúhlasil a navrhol, aby maloletá dcéra Q. bola zverená do jeho osobnej starostlivosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

- M e n í s a výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/206/2020- 50 zo dňa 25.03.2021 a to tak, že maloletá Q. V., K.. XX.XX.XXXX sa zveruje do osobnej starostlivosti otca.
- Matka sa z a v ä z u j e platením výživného na maloletú Q. V. po 70€ mesačne vždy do 30.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca, počnúc mesiacom september 2023.
- Dlžné výživné za obdobie mesiaca september 2023 v sume 70€ je matka p o v i n á zaplatiť k rukám otca do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.
- Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že vykonaným dokazovaním bola preukázaná zmena pomerov v rodine maloletých detí, ktorá odôvodňuje zmenu súdneho rozhodnutia. Maloletá Q. od mesiaca september 2023 žije v domácnosti otca, ktorý sa o ňu riadne stará a sama prejavila názor, že chce zostať v domácnosti otca, čo súd vzhľadom na jej vek a rozumovú a vôľovú

vypelost' akceptoval. Maloletá W. ostala v osobnej starostlivosti matky, ktorá riadne zabezpečuje jej starostlivosť. Pri určení vyživovacej povinnosti vychádzal súd z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a aktuálnej zárobkovej situácie matky.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 26, 36 ods. 1, 62 ods. 1, 2, 3, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

5. Súd prvej inštancie uviedol, že o trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Odvolanie, vyjadrenie účastníkov konania

6. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka. Uviedla, že rešpektuje rozhodnutie dcéry a súhlasí s jej zverením do osobnej starostlivosti otca, avšak odvoláva sa voči plateniu výživného, pretože nevidí zmysel v tom, aby si navzájom s otcom platili výživné na maloleté deti. Matka nežiada žiadne výživné na maloletú W. a z uvedeného dôvodu nebude platiť výživné na maloletú Q.. Otec disponuje dostatočne vysokým príjmom, vlastní byt, auto, má dostatok prostriedkov na starostlivosť o dcéru. Vekový rozdiel oboch dcér nie je ani dvojročný, teda náklady na starostlivosť o nich sú zhruba rovnaké. Náklady, ktoré otec na dcéru uviedol, sú zavádzajúce, pretože dcéra sa nestravuje v školskej jedálni, nenavštevuje žiadne osobitne platené voľnočasové aktivity. Namietala, že otec ako svoje výdavky uvádza aj osobné veci, ktoré dcére odniesla matka.

7. Okresná prokuratúra vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedla, že ho považuje za nedôvodné a s rozsudkom súdu prvej inštancie sa plne stotožňuje.

8. Otec maloletej vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že jej námietky považuje za bezpredmetné.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkmi, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahu (§ 65 CMP), a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v napadnutých častiach potvrdiť postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

10. Predmetom prieskumu odvolacieho konania je napadnutý rozsudok vo výroku II. o určení vyživovacej povinnosti matky na maloletú dcéru vo výške 70 eur mesačne, s ním súvisiaci výrok III. o určení dlžného výživného a súvisiaci výrok IV. o trovách konania.

11. Zo zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie vyplýva, že rodičovské práva a povinnosti k maloletej Q. boli naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/206/2020-50 zo dňa 25.3.2021, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej boli obe maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného vo výške 75 eur mesačne na každé maloleté dieťa a styk otca s deťmi bol upravený neobmedzene. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou pod sp. zn. 6P/109/2021 zo dňa 21.9.2021 bolo dohodou rodičov zmenené výživné tak, že vyživovacia povinnosť otca sa zvýšila na sumu 90 eur mesačne u každej z maloletých dcér. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou pod sp. zn. 8P/113/2021 zo dňa 13.7.2023 bol zmenený výrok rozsudku č.k. 8P/206/2020-50 zo dňa 25.3.2021 v úprave styku otca s maloletými deťmi tak, že otec má právo stretávať sa s deťmi každý párný víkend od soboty od 13.00

hod. do nedele do 16.00 hod. Maloletá Q. sa od septembra 2023 nachádza v domácnosti otca, ktorý jej zabezpečuje riadnu starostlivosť po všetkých stránkach. Maloletá Q. pri osobnom pohovore sama vyjadrila názor, že v domácnosti otca je spokojná a chce zostať v jeho osobnej starostlivosti.

12. Zverenie maloletej Q. do osobnej starostlivosti otca je rozhodnutie, ktoré v plnom rozsahu rešpektuje najlepší záujem maloletej Q., potrebu jej emočnej stability, ako aj zdravého duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.

13. Matka v podanom odvolaní namietala určenie vyživovacej povinnosti. Argumentovala tým, že keďže každý z rodičov má v osobnej starostlivosti jednu dcéru, pričom deti sú približne v rovnakom veku, nie je dôvod, aby si vzájomne platili výživné.

14. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

15. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

16. Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je daná zákonom a je jednou zo základných povinností rodičov. Zákon nedáva súdu a ani rodičom možnosť voľby, či si budú túto povinnosť plniť. Cieľom tejto zákonnej úpravy je zabezpečiť výživu ekonomicky najslabšej skupine osôb spoločnosti - deťom. Vznik a existencia vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom sa nedá vylúčiť ani obmedziť a dohody, ktoré by boli v rozpore s týmto kogentným ustanovením, by boli ako odporujúce zákonu, absolútne neplatné. Z uvedených dôvodov vyhodnotil odvolací súd odvolanie matky proti výroku II. napadnutého rozsudku o určení jej povinnosti prispievať výživným na maloletú dcéru za nedôvodnú.

17. Odvolací súd pri prieskume vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia skúmal aj primeranosť určeného výživného s ohľadom na zákonné kritéria, predpokladané ustanovením § 75 ods. 1 Zákona o rodine. V jeho zmysle by výživné malo reflektovať odôvodnené potreby dieťaťa, tiež možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča.

18. Odvolací súd vychádzal zo skutočne zisteného stavu súdom prvej inštancie zistiť, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti, pričom od septembra 2023 zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletú dcéru otec. Výdavky na maloletú dcéru sú bežné, primerané jej veku, nemá žiadne zdravotné problémy, s ktorými by boli spojené zvýšené finančné prostriedky a nenavštevuje žiadne platené krúžky. Príjem otca je vo výške 1.098,77 eur mesačne. Otec mal zvýšené jednorazové výdavky so zriadením detskej izby pre dcéru vo výške 1.232 eur a má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k mal. dcére W., ktorá je v osobnej starostlivosti matky vo výške 90 eur mesačne. Príjem matky bol ustálený vo výške 840 eur mesačne a rovnako ako otec má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k mal. dcére W., ktorá je v jej osobnej starostlivosti. Matka spolu s maloletou dcérou W. a jej priateľom bývajú v prenajatom byte, za ktorý uhrádza nájom vo výške 500 eur mesačne, pričom polovicou na úhradu nájmu jej prispieva priateľ.

19. Odvolací súd súčasne konštatuje, že v súlade s ustanovením § 62 ods. 5 Zákona o rodine má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle ustanovení Zákona o rodine, rodičia majú vyvinúť všetko úsilie k tomu, aby v rámci svojich možností a schopností dosahovali taký príjem, z ktorého by mohli plniť výživné na maloleté deti v takom rozsahu, aby boli uspokojené ich odôvodnené potreby a kladie pred ich potreby, potreby maloletého dieťaťa. Je potrebné si uvedomiť, že rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu detí a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich potrieb, či potrieb ostatných príbuzných.

20. Pre účely kvantifikácie výživného odvolací súd použil vo svojej rozhodovacej činnosti materiál Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z roku 2024. Tzv. tabuľkové výživné je totižto prostriedkom štandardizácie rozhodovacej činnosti súdov, vždy však len s odporúčacím charakterom. Jeho vytvorenie je vo svojej podstate analýzou rozhodovacej činnosti v obdobných skutkových

okolnostiach, zároveň nahrádza aktivitu, ktorý by inak musel vykonať odvolací súd, aby nastolil princíp právnej istoty a zabezpečil vo svojej rozhodovacej činnosti, že v skutkovo obdobných veciach nebude rozhodované rozdielne. V zmysle tohto tabuľkového výživného sa vypočítava výživné z čistého príjmu rodiča, ktorý je zároveň kvantifikačným vyjadrením jeho možností, schopností a majetkových pomerov. Jednotlivé vekové kategórie detí dostatočne zohľadňujú fyzický vývin dieťaťa aj prechod v rámci stupňov školskej dochádzky. Zohľadňuje počet vyživovacích povinností rodiča a zohľadňuje mieru starostlivosti o dieťa a styk s dieťaťom. Materiál je doporučený na prípady maximálne 4 vyživovacích povinností rodičov, je preto použiteľný na preskúmaný prípad. Aplikácia tabuľkového výživného do určitej miery zovšeobecňuje právne veci určovania výživného a zároveň nastoľuje v rozhodovacej činnosti právnu istotu. Za jeho výhodu považuje odvolací súd kategorizáciu detí podľa veku, pričom jednotlivé vekové kategórie dostatočne zohľadňujú fyzický aj spoločenský vývin dieťaťa, tiež prechod v rámci stupňov školskej dochádzky.

21. V prípade určenia výživného na maloleté dieťa vo veku 11 rokov, pri zohľadnení skutočnosti, že matka maloletej má ešte jednu vyživovaciu povinnosť, by sa výška jej vyživovacej povinnosti mala pohybovať okolo 16 % z jej čistého príjmu. Samozrejme je potrebné pri určení vyživovacej povinnosti zohľadniť aj to, že matka nie je vlastníčkou žiadnej hnuiteľnej veci väčšej hodnoty, ani nehnuteľnosti. Býva v prenajatom byte, teda jej výdavky sú v súvislosti s bývaním väčšie, ako u otca.

22. Výživné určené v napadnutom rozsudku súdom prvej inštancie zohľadňuje všetky zákonné kritériá rozhodujúce pre určenie výšky výživného pre dieťa. Odvolací súd tu nezistil žiadne špecifické výdavky na strane maloletého dieťaťa, ktoré by bolo potrebné zohľadniť navýšením výživného. Výška výživného na maloletú v primeranej miere zohľadňuje pomery matky, ako aj odôvodnené potreby osoby oprávnenej výživou a tiež spotrebný charakter výživného. Takto určené výživné zohľadňuje mieru proporcionality, ako aj možnosti matky vzhľadom nielen k jej príjmu, ale aj ňou uvádzaných výdavkoch, ktoré z veľkej časti predstavujú výdavky na bývanie. Uvedená suma však pokryje iba časť odôvodnených potrieb maloletej s tým, že zvyšná časť bude pokrytá prídavkami na dieťa, daňovým bonusom a zvyšok z výživného od otca, keďže obaja rodičia majú k maloletému dieťaťu vyživovaciu povinnosť a každý z nich je povinný prispievať podľa svojich schopností a možností.

23. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 369 ods. 1 CSP a § 52 CMP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).